

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

KHOA DI SẢN VĂN HÓA

TRỊNH THỊ HIỀN

**TÌM HIỂU CÔNG TÁC SƯU TẦM HIỆN VẬT
TẠI BẢO TÀNG PHỤ NỮ VIỆT NAM TỪ NĂM 1995
ĐẾN NAY**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: TH.S TRẦN ĐỨC NGUYÊN

HÀ NỘI – 2012

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Phương pháp nghiên cứu.....	3
5. Bố cục của khóa luận	3
CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ BẢO TÀNG PHỤ NỮ VIỆT NAM VÀ CÁC HOẠT ĐỘNG NGHIỆP VỤ CỦA BẢO TÀNG.....	4
1.1 Giới thiệu về Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	4
1.1.1 Vài nét về sự hình thành và phát triển của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam ..	4
1.1.2 Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	9
1.1.3 Nội dung trưng bày của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	11
1.2 Hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam.....	15
1.2.1 Hoạt động nghiên cứu khoa học	15
1.2.2 Hoạt động sưu tầm hiện vật	17
1.2.3 Hoạt động kiểm kê – bảo quản hiện vật.....	18
1.2.4 Hoạt động trưng bày hiện vật.....	21
1.2.5 Hoạt động tuyên truyền giáo dục	22
CHƯƠNG 2: CÔNG TÁC SƯU TẦM HIỆN VẬT TẠI BẢO TÀNG PHỤ NỮ VIỆT NAM TỪ NĂM 1995 ĐẾN NAY.....	25
2.1 Tầm quan trọng của công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	25
2.2 Đặc điểm công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	27
2.3 Xây dựng kế hoạch sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	28
2.4 Phương pháp sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	41
2.4.1 Phương pháp khảo sát khoa học.....	42
2.4.2 Tiếp nhận hiện vật thông qua các cơ quan đơn vị, các tổ chức đoàn thể xã hội, các cá nhân, các cộng tác viên	43
2.4.3 Lựa chọn hiện vật từ các cuộc triển lãm ở trung ương và địa phương ..	45

2.4.4 Tổ chức phỏng vấn, ghi âm, ghi hình	46
2.4.5 Phương pháp thu mua hiện vật.....	50
2.5 Hoạt động của công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam từ năm 1995 đến nay	51
2.6 Kết quả của công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam...	55
2.7 Ghi chép, lập hồ sơ hiện vật trong quá trình sưu tầm của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	60
2.7.1 Tầm quan trọng của việc ghi chép, lập hồ sơ hiện vật trong quá trình sưu tầm.....	60
2.7.2 Yêu cầu về hồ sơ sưu tầm của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	61
2.7.3 Các văn bản của hồ sơ sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	63
2.7.3.1. Bản ghi chép hiện vật.....	63
2.7.3.2 Biên bản giao nhận hiện vật.....	66
2.7.3.3 Bản ghi chuyện kể.....	67
2.7.3.4 Bản thống kê tài liệu hiện vật sưu tầm.....	69
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CỦA CÔNG TÁC SƯU TẦM HIỆN VẬT TẠI BẢO TÀNG PHỤ NỮ VIỆT NAM.....	72
3.1 Một số nhận xét về công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	72
3.1.1 Những ưu điểm.....	72
3.1.2 Những khó khăn tồn tại.....	73
3.2 Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam	75
3.2.1 Thực hiện đồng bộ các hoạt động nghiệp vụ bảo tàng	75
3.2.2 Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ sưu tầm.....	78
3.2.3 Hoàn thiện nội dung hồ sơ hiện vật	80
3.2.4 Xã hội hóa hoạt động sưu tầm hiện vật.....	81
KẾT LUẬN	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Bảo tàng là ngôi nhà chung của nhân loại, bảo tàng ra đời để đáp ứng nhu cầu của xã hội muốn gìn giữ, bảo quản những nguồn sử liệu đầu tiên của tri thức, những di sản quý báu của loài người. Đồng thời, bảo tàng là nơi bắc cầu giữ hiện tại và quá khứ, nơi truyền thụ kinh nghiệm cho các thành viên trong xã hội và các thế hệ nối tiếp thông qua các di sản văn hóa nhằm phục vụ nhu cầu nghiên cứu, hưởng thụ văn hóa của con người. Bảo tàng là một trong nhiều lĩnh vực hoạt động của ngành văn hóa nói riêng và trong sự nghiệp cách mạng văn hóa nói chung, hoạt động của Bảo tàng giữ một vị trí đặc biệt quan trọng. Hoạt động của Bảo tàng đã đưa lại những hiệu quả xã hội vô cùng to lớn và thiết thực đến sự nghiệp bảo vệ, khai thác và phát huy truyền thống lịch sử, văn hóa của dân tộc, tạo tiền đề cho việc xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc văn hóa dân tộc.

Vị trí vai trò của bảo tàng trong xã hội đã được khẳng định, song trong giai đoạn hiện nay làm thế nào để đẩy mạnh các hoạt động của Bảo tàng, phát huy được tác dụng của nó mới là vấn đề quan trọng. Điều này đòi hỏi người cán bộ làm công tác Bảo tàng phải xuất phát từ tình hình đặc điểm và điều kiện thực tế của Bảo tàng mình mà đề ra phương pháp hoạt động phù hợp nhất, mang lại hiệu quả cao nhất. Trong hoạt động của Bảo tàng, các khâu công tác của Bảo tàng đều hết sức quan trọng, đặc biệt là khâu công tác nghiên cứu sưu tầm hiện vật bảo tàng. Đối với Bảo tàng ở tất cả các loại và loại hình khác nhau, hiện vật gốc, sưu tập hiện vật gốc mang giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học góp phần quan trọng trong việc thể hiện giá trị, vai trò và vị trí của Bảo tàng. Công tác sưu tầm hiện vật là khâu hoạt động mở đầu quan trọng tạo tiền đề vật chất cho toàn bộ hoạt động Bảo tàng gắn liền với các khâu công tác khác tạo thành một thể thống nhất, hoàn chỉnh. Công tác nghiên cứu sưu tầm hiện vật trong Bảo tàng có ý nghĩa quyết định sự sống còn của Bảo tàng, sưu tầm là khâu công tác cơ bản của Bảo tàng, chính quá trình sưu tầm và kết quả đạt được của nó đã tạo ra cơ sở cho mọi hoạt động khác của Bảo tàng. Công tác sưu tầm hiện vật trong mỗi Bảo tàng

có những nét chung nhưng mỗi Bảo tàng đều có những nét riêng của nó nhất là khâu công tác sưu tầm của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam, nó rất độc đáo và có những nét khác hẳn với các Bảo tàng khác.

Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam thể hiện đặc trưng giới và sự phát triển giới trong xã hội Việt Nam, chức năng nhiệm vụ của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam là một trung tâm nghiên cứu thông tin khoa học về phong trào Phụ nữ Việt Nam, con người Phụ nữ Việt Nam trong tiến trình phát triển lịch sử và văn hóa của dân tộc; một trung tâm hoạt động văn hóa truyền thống kiến thức về gia đình và xã hội cho Phụ nữ; nơi giao lưu giữ Phụ nữ Việt Nam và Phụ nữ thế giới.

Công tác sưu tầm tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam đã luôn được quan tâm ngay từ khi Bảo tàng ra đời, với tính chất thể hiện đặc trưng giới, vì vậy hiện vật sưu tầm là những hình ảnh, tài liệu, hiện vật liên quan và phản ánh về truyền thống đấu tranh anh dũng, kiên cường của phụ nữ Việt Nam trong lịch sử dân tộc, cũng như là phản ánh đời sống vật chất và tinh thần của phụ nữ Việt Nam từ xưa đến nay. Từ khi thành lập tới nay, Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam đã đẩy mạnh công tác nghiên cứu sưu tầm nhằm thu thập những hiện vật phản ánh về Phụ nữ Việt Nam đáp ứng những nhu cầu trước mắt và nhu cầu lâu dài của Bảo tàng.

Nhận thấy công tác sưu tầm có vị trí và ý nghĩa lớn đối với hoạt động của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam, được biết hoạt động sưu tầm của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam được đề cập tới các bài báo cáo tổng kết hàng năm trong phòng sưu tầm, hay một số bài viết ngắn đăng trong tập san thông tin nội bộ của Bảo tàng mà chưa có một công trình nào nghiên cứu một cách toàn diện, đầy đủ về công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam. Chính vì những lý do trên em đã chọn đề tài: **“Tìm hiểu công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam từ năm 1995 đến nay”** làm đề tài khóa luận tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu khái quát về quá trình hình thành, phát triển của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam và một số hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng.

- Tìm hiểu công tác sưu tầm hiện vật của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam từ khi thành lập đến nay.

- Bước đầu đánh giá về kết quả sưu tầm hiện vật bảo tàng của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam trong những năm qua.

- Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng của công tác sưu tầm, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động sưu tầm hiện vật của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Công tác sưu tầm hiện vật của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam.

- Phạm vi nghiên cứu: Công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam từ khi thành lập (năm 1995) đến nay.

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình thực hiện, khóa luận đã sử dụng những phương pháp nghiên cứu sau đây:

- Phương pháp luận khoa học của Chủ nghĩa Mác – Lênin: Chủ nghĩa duy vật lịch sử và chủ nghĩa duy vật biện chứng.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: Phương pháp luận sử học, Bảo tàng học, Văn bản học, Dân tộc học, Xã hội học.

- Ngoài ra tiến hành phương pháp khảo sát điền dã: Quan sát, phỏng vấn, ghi chép, mô tả, chụp ảnh...

- Kết hợp với phương pháp thống kê, tổng hợp, phân tích tư liệu.

5. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Khái quát về Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam và các hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng

Chương 2: Công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam từ năm 1995 đến nay

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đặng Văn Bài, Lâm Bình Trường, Mai Khắc Ứng, Phạm Xanh (1980), *Sổ tay công tác bảo tàng*, Nxb Văn hóa Hà Nội. Hà Nội.
2. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1996), *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết*, NXB Lao động. Hà Nội.
3. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1986), *Về lịch sử, văn hóa và bảo tàng*, Nxb Sở Văn hóa Thông tin. Hà Nội.
4. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1998), *Đổi mới các hoạt động bảo tàng*, Kỷ yếu hội nghị khoa học – thực tiễn, Nxb Hà Nội. Hà Nội .
5. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2004), *Thông tin nội bộ số 1*, Hà Nội.
6. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2005), *Thông tin nội bộ số 2*, Hà Nội.
7. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2006), *Thông tin nội bộ số 3*, Hà Nội.
8. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2007), *Thông tin nội bộ số 4*, Hà Nội.
9. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2008), *Thông tin nội bộ số 5*, Hà Nội.
10. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam (2009), *Thông tin nội bộ số 6*, Hà Nội.
11. Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam, *Báo cáo tổng kết năm (từ năm 2006 - 2011)*, Hà Nội.
12. Bộ Văn hóa Thông tin (1998), *Quy chế tổ chức và hoạt động của các bảo tàng*. Hà Nội .
13. Cục di sản văn hóa Hà Nội, Hội đồng quốc tế các bảo tàng (2005) - *Lịch sử và quy tắc đạo đức nghề nghiệp*. Hà Nội.
14. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1990), *Cơ sở Bảo tàng học*, tập 1, Hà Nội.
15. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1989 – 1990), *Cơ sở Bảo tàng học*, tập 2. Hà Nội.
16. Phạm Thị Hà, *Hoạt động sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng Phòng không – Không quân từ năm 1956 đến nay*, khóa luận tốt nghiệp. Hà Nội.

17. Nguyễn Thị Hằng (2005), *Tìm hiểu nội dung và giải pháp trưng bày về Phụ nữ Việt Nam trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước giai đoạn 1954-1975 tại Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam*, Khóa luận tốt nghiệp. Hà Nội.
18. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2002), *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*, Nxb Chính trị quốc gia. Hà Nội.
19. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lịch sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia. Hà Nội.
20. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
21. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2011), *Sưu tầm hiện vật bảo tàng*, Nxb Lao động. Hà Nội.
22. *Luật di sản văn hóa năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
23. Lương Thị Thùy Nha (2000), *Công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng Lịch sử Việt Nam*. Hà Nội.
24. Gary Edson – David dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng – Bảo tàng Cách mạng Việt Nam*. Hà Nội.
25. Nguyễn Thị Hồng Ngân (2010), *Tìm hiểu công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Hồ Chí Minh từ năm 1990 đến nay*, khóa luận tốt nghiệp. Hà Nội.
26. Nguyễn Thị Thập (chủ biên), (1981), *Lịch sử phong trào Phụ nữ Việt Nam*, Tập 1, Nxb Phụ nữ. Hà Nội.
27. Nguyễn Thị Tuyết, *Công tác sưu tầm của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam*, Tạp chí Văn hóa nghệ thuật, số 12/1996.
28. Timothy Amrase và Crispin Paine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Hà Nội.
29. Website: [Http:// www.baotangphunu.org.vn](http://www.baotangphunu.org.vn).